

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคู่สามีภรรยาที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันมาตั้งแต่ 7-20 ปี มีรายได้รวมกันต่อเดือนตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป และมีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปทั้งสามีและภรรยา จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คิดจากข้อมูลที่ได้จากการทำการศึกษานำร่อง (Pilot Study)

จากการทำการศึกษานำร่อง โดยใช้จำนวนคู่สมรส 50 คู่ ผู้วิจัยได้เลือกคู่สมรสที่มีการจับคู่คู่สมรสตามบทบาททางเพศสูงสุด 5 อันดับแรกที่จะนำมาทำการศึกษา ซึ่งใน 5 แบบนี้มีจำนวนคู่สมรสที่พบทั้งหมด 26 คู่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการคู่สมรสที่มีการจับคู่คู่สมรสตามบทบาททางเพศ โดยให้ได้จำนวนคู่ที่พึงพอใจในชีวิตสมรส 16 คู่ และไม่พึงพอใจในชีวิตสมรส 16 คู่ ในแต่ละแบบ ดังนั้นจะต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 307 คู่

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ให้ได้คู่สมรสที่มีการจับคู่คู่สมรสตามบทบาททางเพศทั้ง 5 แบบดังนี้

- | | |
|-----------|-----|
| แบบที่ 1. | A-A |
| แบบที่ 2. | A-U |
| แบบที่ 3. | M-F |
| แบบที่ 4. | U-U |
| แบบที่ 5. | U-F |

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยมาตรวัด 2 ชุด ได้แก่

มาตรวัดบทบาททางเพศ

มาตรวัดบทบาททางเพศที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นมาตรวัดที่สร้างขึ้นโดยกรรณิกา เฉลิมกุล (2535) มีจำนวนทั้งหมด 36 ข้อกระทง แบ่งเป็นข้อกระทงของมาตรวัดความเป็นชาย(masculine item) จำนวน 12 ข้อ ข้อกระทงของมาตรวัดความเป็นหญิง(feminine item) จำนวน 12 ข้อ และข้อกระทงของมาตรวัดความเป็นกลาง(neutral item) จำนวน 12 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 7 ช่วงมาตร จากน้อยที่สุดถึงมากที่สุดโดยแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

1 = น้อยที่สุด หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงหรือแทบจะไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเลย

2 = น้อย หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นส่วนมาก

3 = ค่อนข้างน้อย หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นบางครั้ง แต่ไม่บ่อยนัก

4 = ปานกลาง หมายถึง เป็นจริงครึ่งหนึ่ง ไม่เป็นจริงครึ่งหนึ่ง คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบปานกลาง

5 = ค่อนข้างมาก หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบบ่อยครั้ง

6 = มาก หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นส่วนมาก

7 = มากที่สุด หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบอยู่เสมอ หรือแทบจะทุกครั้ง

การหาคุณภาพของมาตรวัดบทบาททางเพศของกรรณิกา เฉลิมกุล(2535)มีดังนี้

1. กรรณิกา เฉลิมกุล ได้นำแบบสอบถามที่สร้างจากคำคุณศัพท์ทั้ง 97 ลักษณะของ นิตยกุล อรรถนุพรรณ มาปรับปรุงตามแนวทางของ Bem (1974) โดยให้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนิสิตปริญญาโท จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พนักงานบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ และพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 212 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีอายุระหว่าง 22-40 ปี ให้ประเมินลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชาย และหญิงชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียว จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่า t โดยแยกวิเคราะห์ตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาว่าลักษณะต่างๆ ในแบบสอบถามเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชาย และหญิงแตกต่างกันหรือไม่แล้วคัดข้อกระทงที่กลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชาย ลักษณะที่พึง

ปรารภสำหรับหญิง และลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อกระทงในมาตรวัดความเป็นชาย มาตรวัดความเป็นหญิง และมาตรวัดความเป็นกลางในมาตรวัดบทบาททางเพศตามลำดับโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายไทยในปัจจุบัน

ชุดที่ 2 แบบสอบถามลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงไทยในปัจจุบัน

2. วิเคราะห์การจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

1. คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

คุณลักษณะแต่ละข้อ ในแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของแบบสอบถาม

2. ทดสอบความแตกต่างระหว่าง ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไทยจำแนกตามเพศ และประเภทของแบบสอบถาม ในแต่ละคุณลักษณะของข้อคำถามดังรายการทดสอบค่า t (t-independent test) ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างเพศชาย รับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .01 และ .001 จำนวน 51 ลักษณะ โดยรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง จำนวน 27 ลักษณะ รับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชายจำนวน 24 ลักษณะและรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชาย และหญิงไม่แตกต่างกันจำนวน 46 ลักษณะ

กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง รับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .01 และ .001 จำนวน 44 ลักษณะ โดยรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิงจำนวน 13 ลักษณะ รับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย จำนวน 31 ลักษณะและรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน จำนวน 53 ลักษณะ

เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .01 และ .001 รวมทั้งพิจารณาค่าเฉลี่ยของ ลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาสำหรับชาย จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด จะได้ลักษณะที่พึงปรารถนา สำหรับชายจำนวน 12 ลักษณะ ได้แก่ เปิดเผย ไม่ท้อแท้ง่าย ฟุ้งตนเองชอบเดียวกับกีฬากล้าได้ กล้าเสียกล้าเสี่ยง กล้าพูด กล้าแสดงออก ชอบการแข่งขัน เป็นผู้นำ กล้าหาญ มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง เข้มแข็งและ ควบคุมสติได้ในยามคับขัน

เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05, .01 และ .001 รวมทั้งพิจารณาค่าเฉลี่ยของลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงจากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด จะได้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงจำนวน 12 ลักษณะ ได้แก่ มีเสน่ห์ อ่อนโยน เรียบร้อย พูดจาไพเราะอ่อนหวาน น่ารัก ยิ้มง่าย ำรง ช่างปรนนิบัติ ละเอียดอ่อน นุ่มนวล ชอบปลอบใจผู้อื่น และเมตตากรุณา

เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชาย และเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิง ไม่แตกต่างกันเพื่อนำไปใช้เป็นข้อควรระวังวัดลักษณะความเป็นกลางของมาตรวัดบทบาททางเพศจำนวน 12 ลักษณะ แบ่งเป็นลักษณะทางบวกและทางลบอย่างละ 6 ข้อดังนี้

ลักษณะทางบวก

1. มีอารมณ์ขัน
2. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
3. ขยันหมั่นเพียร
4. รู้จักกาลเทศะ
5. เข้าใจผู้อื่น
6. เอาใจใส่ความเป็นอยู่ของผู้อื่น

ลักษณะทางลบ

1. ก้าวร้าว
2. ดัดจริตง่าย
3. เชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง
4. รู้สึกฉวยโอกาส
5. ประกาศหรืออวดในความ
สามารถของตน
6. เกรงศาสนา

3. การทดสอบการจำแนกประเภทของแบบวัดบทบาททางเพศที่สร้างขึ้น

นำข้อควรระวังของมาตรวัดความเป็นชาย จำนวน 12 ข้อ ข้อควรระวังมาตรวัดความเป็นหญิง จำนวน 12 ข้อ และข้อควรระวังมาตรวัดความเป็นกลาง จำนวน 12 ข้อ มาสร้างแบบสอบถามวัดบทบาททางเพศ โดยการสุ่มรายชื่อเข้าในแบบสอบถามนำไปทดสอบความสามารถ ในการจำแนกความแตกต่างของแบบสอบถาม ด้วยการนำค่าเฉลี่ยของแต่ละมาตรมาวิเคราะห์ ผลพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย และเพศหญิงประเมินผู้ชายด้วยมาตรวัดความเป็นชาย มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เมื่อประเมินผู้หญิงด้วยมาตรเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 ในทำนองเดียวกัน เมื่อประเมินผู้หญิงด้วยมาตรวัดความเป็นหญิงพบว่าค่าเฉลี่ยสูงกว่า เมื่อประเมินผู้ชายด้วยมาตรเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เช่น กัน แสดงว่า ข้อควรระวังในมาตรวัดความเป็นชาย และมาตรวัดความเป็นหญิงนั้นมีความเหมาะสม สามารถจำแนกลักษณะบทบาททางเพศได้อย่างชัดเจน ในส่วนของมาตรวัดความเป็นกลาง เมื่อกลุ่มตัวอย่างเพศชายประเมินผู้ชายและผู้หญิงด้วยมาตรเป็นกลาง ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เมื่อประเมินโดยเพศหญิงพบว่าเพศหญิงประเมินผู้หญิงด้วยมาตรวัดความเป็นกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเมื่อประเมินผู้ชายด้วยมาตรเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างเพศชายประเมินผู้ชายด้วยมาตรวัดความเป็นชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเมื่อประเมินด้วยมาตรวัดความเป็นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และในทำนองเดียวกัน เมื่อกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงประเมินผู้หญิงด้วยมาตรวัดความเป็นหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเมื่อประเมินด้วยมาตรวัดความเป็นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีความพึงปรารถนาลักษณะที่เหมาะสมกับเพศของตนมากกว่าเพศตรงข้าม

4. การวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของมาตรวัดบทบาททางเพศที่สร้างขึ้น

4.1 กรรณิกา เฉลิมกุล ได้นำมาตรวัดบทบาททางเพศที่สร้างขึ้นซึ่งประกอบด้วยมาตรวัดความเป็นชาย 12 ข้อ มาตรวัดความเป็นหญิง 12 ข้อ และมาตรวัดความเป็นกลาง จำนวน 12 รวมเป็น 36 ข้อ จัดทำเป็นมาตรวัดบทบาททางเพศ โดยการสุ่มรายชื่อเข้าในมาตรวัดดังนี้

ข้อกระทงที่วัดลักษณะความเป็นชาย ได้แก่ข้อ 1 4 7 10 13 16 19 22 25 28 31 และ 34

ข้อกระทงที่วัดลักษณะความเป็นหญิง ได้แก่ข้อ 2 5 8 11 14 17 20 23 26 29 32 และ 35

ข้อกระทงที่วัดลักษณะความเป็นกลาง ที่มีความหมายทางบวก ได้แก่ข้อ 3 9 15 21 27 33 และข้อที่มีความหมายทางลบ ได้แก่ข้อ 6 12 18 24 30 และ 36

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่กรรณิกา ใช้ในการวิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรวัดเป็นข้าราชการจากสำนักงานข้าราชการพลเรือน (กพ.) และบริษัทปฎิแห่งชาติ การศึกษาระดับปริญญาตรี และยังคงอยู่ร่วมกันกับคู่สมรส จำนวน 100 คน

4.3 จากนั้น กรรณิกา เฉลิมกุล ได้นำมาตรวัดบทบาททางเพศที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่าง ในข้อ 4.2 ประเมินบทบาททางเพศของตนเอง โดยประเมินว่าข้อความแต่ละข้อในมาตรวัดตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของตนเองมากน้อยเพียงใด แล้วนำมาตรวจให้คะแนนโดยให้คะแนน 1 ถึง 7 จากน้อยที่สุด ถึงมากที่สุดตามลำดับในแต่ละข้อกระทง จากนั้นนำไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Coefficient) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ของแต่ละมาตร ได้ค่าความเที่ยงดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : ค่าความเที่ยงของมาตรวัดความเป็นชายและมาตรวัดความเป็นหญิง

มาตรวัด	จำนวนข้อ	α^a	α^b
ความเป็นชาย	12	0.83	0.94
ความเป็นหญิง	12	0.86	0.85

a = ข้อมูลจากกลุ่มทดสอบเครื่องมือ (N=100)

b = ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจริง (N=400)

จากขั้นตอนในการสร้างมาตรวัดบทบาททางเพศของ กรรณิกา เฉลิมกุล (2535) ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าวไปวิเคราะห์หาความเที่ยงอีกครั้ง โดยใช้กลุ่มทดสอบเครื่องมือที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่สมรสมาแล้ว 7-20 ปี จำนวน 40 คน เป็นเพศชาย 20 คน และเพศหญิง 20 คน ให้ทำมาตรวัดบทบาททางเพศจำนวน 36 ข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Coefficient) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ของแต่ละมาตร ได้ค่าความเที่ยงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 : ค่าความเที่ยงของมาตรวัดความเป็นชายและมาตรวัดความเป็นหญิง

มาตรวัด	จำนวนข้อ	α^a	α^b
ความเป็นชาย	12	0.88	0.87
ความเป็นหญิง	12	0.84	0.92

a = ข้อมูลจากกลุ่มทดสอบเครื่องมือ (N=40)

b = ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจริง (N=600)

วิธีการคิดคะแนนและการแปลผล

การคิดคะแนนและการแปลผลนั้น กรรณิกา เฉลิมกุล(2535) ได้อาศัยหลักจากแนวคิดที่ว่าลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิง เป็นลักษณะที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มจากมัธยฐาน (Median Split Technique) การคิดคะแนน ต้องมีการนำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคน ในลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิง แล้วเรียงคะแนนทั้งหมดจากคนที่ได้คะแนนสูงถึงคนที่ได้คะแนนต่ำ จากนั้นใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มโดยหาค่ามัธยฐาน ซึ่งจะแบ่งผู้ตอบออกเป็น 2 กลุ่มเท่าๆ กัน ดังนั้นผู้ที่มีคะแนนความเป็นชายสูงกว่าค่ามัธยฐาน และมีคะแนนความเป็นหญิงต่ำกว่าค่ามัธยฐาน หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine) ในทำนองเดียวกัน ผู้ที่มีคะแนนความเป็นหญิงสูงกว่าค่ามัธยฐาน และคะแนนความเป็นชายต่ำกว่าค่ามัธยฐานหมายถึงผู้ที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูง (Feminine) ส่วนผู้ที่มีคะแนนทั้งลักษณะความเป็นหญิงสูง และลักษณะความเป็นชายสูงกว่าค่ามัธยฐานแสดงว่ามีบทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนี (Androgyny) และผู้ที่มีคะแนนทั้ง 2 ลักษณะต่ำกว่าค่ามัธยฐาน หมายถึงผู้ที่มีบทบาททางเพศลักษณะที่ไม่ชัดเจน (Undifferentiated) ดังแสดงในแผนภูมิดังนี้

		ลักษณะความเป็นชาย	
		สูงกว่าค่ามัธยฐาน	ต่ำกว่าค่ามัธยฐาน
ลักษณะความเป็นหญิง	สูงกว่าค่ามัธยฐาน	กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นหญิงและความเป็นชายสูงทั้งคู่ (Androgyny)	กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูง (Feminine)
	ต่ำกว่าค่ามัธยฐาน	กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine)	กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นหญิงและความเป็นชายต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated)

แผนภูมิที่ 1 : แสดงการแปลผลคะแนนบทบาททางเพศโดยเทคนิค การแบ่งกลุ่มจากค่ามัธยฐาน (Median Split Technique) (กรรณิกา เฉลิมกุล, 2535)

ส่วนลักษณะความเป็นกลางนั้นจะไม่นำมาคิดคะแนนด้วย แต่ที่มีลักษณะความเป็นกลางไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น

ตัวอย่างการคิดคะแนนของมาตรวัดบทบาททางเพศ

ตารางที่ 4 : ยกตัวอย่างค่ามัธยฐานของคะแนนบทบาททางเพศที่แสดงลักษณะความเป็นชาย และความเป็นหญิง

ค่าสถิติ	สามี		ภรรยา	
	Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
มัธยฐาน	57	45	53	60

จากตารางที่ 4 จะแปลผลได้ดังนี้

1. ถ้าสามีมีคะแนนความเป็นชายมากกว่า 57 และมีคะแนนความเป็นหญิงมากกว่า 45 แสดงว่ามีบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีเนีย (Androgyny)
2. ถ้าภรรยามีคะแนนความเป็นชายมากกว่า 53 และมีคะแนนความเป็นหญิงมากกว่า 60 แสดงว่ามีบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีเนีย (Androgyny)
3. ถ้าสามีมีคะแนนความเป็นชายมากกว่า 57 และมีคะแนนความเป็นหญิงน้อยกว่า 45 แสดงว่ามีบทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย (Masculine)
4. ถ้าภรรยามีคะแนนความเป็นชายมากกว่า 53 และมีคะแนนความเป็นหญิงน้อยกว่า 60 แสดงว่ามีบทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย (Masculine)
5. ถ้าสามีมีคะแนนความเป็นชายน้อยกว่า 57 และมีคะแนนความเป็นหญิงมากกว่า 45 แสดงว่ามีบทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิง (Feminine)
6. ถ้าภรรยามีคะแนนความเป็นชายน้อยกว่า 53 และมีคะแนนความเป็นหญิงมากกว่า 60 แสดงว่ามีบทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิง (Feminine)
7. ถ้าสามีมีคะแนนความเป็นชายน้อยกว่า 57 และมีคะแนนความเป็นหญิงน้อยกว่า 45 แสดงว่ามีบทบาททางเพศแบบไม่ชัดเจน (Undifferentiated)
8. ถ้าภรรยามีคะแนนความเป็นชายน้อยกว่า 53 และมีคะแนนความเป็นหญิงน้อยกว่า 60 แสดงว่ามีบทบาททางเพศแบบไม่ชัดเจน (Undifferentiated)

มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรวัดบทบาททางเพศของRoachและคณะ(1981) และของกรรณิกา เฉลิมกุล (2535) แล้วนำมาปรับปรุงข้อกระทงโดยทำการวิเคราะห์รายข้อ แล้วตัดข้อกระทงบางข้อออกเหลือข้อกระทงทั้งหมด 42 ข้อเป็นข้อกระทงที่มีความหมายทางบวกและทางลบอย่างละ 21 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ช่วงมาตร จากเห็นด้วยมากที่สุด ถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด โดยแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นๆเป็นจริง สำหรับชีวิตสมรสของผู้ตอบมากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นๆ เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของผู้ตอบค่อนข้างมาก

ไม่แน่ใจ หมายถึง เมื่อผู้ตอบไม่แน่ใจ หรือไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าข้อความนั้นๆ เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของผู้ตอบหรือไม่

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นๆ ไม่เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของผู้ตอบค่อนข้างมาก

ไม่เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นๆ ไม่เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของผู้ตอบมากที่สุด

การหาคุณภาพมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

1. ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสทั้ง 48 ข้อ ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดสอบเครื่องมือที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่สมรสมาแล้ว 7-20 ปี มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาใกล้เคียงกันจำนวน 40 คนเป็นเพศชาย 20 คน และเพศหญิง 20 คน ประเมินความพึงพอใจในชีวิตสมรสของตนเองในปัจจุบัน

2. เกณฑ์การให้คะแนน นำมาตราที่ได้รับการตอบแล้วมาตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อกระทงทางบวก	ข้อกระทงทางลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	1	5

3. การวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) นำมาตรการที่ได้รับการตรวจให้คะแนนแล้วมาวิเคราะห์รายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับมาตรการที่ไม่ได้รวมข้อนั้น ๆ ไว้ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับมาตรการรวมสูงไว้ใช้ในมาตรการจริง ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 5 : ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับมาตรการที่ไม่ได้รวมข้อนั้น ๆ ไว้ ของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสจำนวน 48 ข้อ

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1.	ฉันรู้ถึงสิ่งที่คู่สมรสต้องการจากชีวิตสมรสของเรา	-.14
2.	คู่สมรสของฉันน่าจะทำให้ชีวิตสมรสของฉันดีขึ้นกว่านี้ถ้าเขาใส่ใจที่จะทำ	.12
3.	ฉันกังวลใจมากเกี่ยวกับชีวิตสมรสของฉัน	.58**
4.	ถ้าฉันสามารถเริ่มต้นได้ใหม่อีกครั้ง ฉันจะเลือกแต่งงานกับคนอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสคนปัจจุบัน	.77**
5.	ฉันสามารถไว้วางใจคู่สมรสของฉันได้เสมอ	.46**
6.	การสมรสในครั้งนี้ทำให้ชีวิตของฉันไม่ว่างเปล่า	.17
7.	ชีวิตสมรสของฉันจำกัดเกินไปจนไม่เหมาะสำหรับฉัน	.53**
8.	ฉันรู้สึกว่าคุณชีวิตสมรสของฉันซ้ำซากจำเจน่าเบื่อ	.66**
9.	ฉันรู้ว่าฉันมีความหมายมากสำหรับคู่สมรสของฉัน	.68**
10.	ชีวิตสมรสของฉันก่อให้เกิดผลที่ไม่ดีต่อสุขภาพของฉัน	.58**
11.	ฉันเกิดอารมณ์ขุ่นมัวโกรธหรือหงุดหงิดง่ายเนื่องจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสของฉัน	.64**
12.	ฉันรู้ว่าฉันมีความสามารถที่จะดูแลชีวิตสมรสของฉัน	.42**
13.	การสมรสของฉันในขณะนี้ไม่ใช่สิ่งที่ฉันอยากให้อยู่อย่างถาวรตลอดไป	.67**
14.	ฉันคาดหวังยิ่งนานวันชีวิตสมรสของฉันก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ฉันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ	.61**
15.	ฉันรู้สึกท้อใจเมื่อพยายามที่จะทำให้ชีวิตสมรสประสบความสำเร็จ	.63**
16.	ฉันคิดว่าชีวิตสมรสของฉันดีที่สุดเท่าที่ควรจะเป็น	.78**
17.	ชีวิตสมรสของฉันให้ความพึงพอใจแก่ฉันมากกว่าสิ่งอื่นใดที่ฉันทำ	.72**
18.	ฉันคิดว่าชีวิตสมรสของฉันเป็นสิ่งที่ยากลำบากสำหรับฉัน	.47**
19.	คู่สมรสของฉันทำให้ฉันสับสนวุ่นวายใจ	.68**
20.	คู่สมรสของฉันให้โอกาสฉันอย่างเพียงพอในการแสดงความคิดเห็น	.56**

ตารางที่ 5(ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
21.	ฉันประสบความสำเร็จในชีวิตสมรสตลอดมา	.75**
22.	คู่สมรสของฉันยอมรับในความเท่าเทียมกันระหว่างเรา	.50**
23.	ฉันต้องมองออกไปนอกชีวิตสมรสของฉันเพื่อจะหาสิ่งอื่นมาทำให้ชีวิตมีคุณค่าและน่าสนใจ	.11
24.	คู่สมรสของฉันส่งเสริมให้ฉันทำงานได้ดียิ่งขึ้น	.60**
25.	ชีวิตสมรสของฉันปิดกั้นบุคลิกส่วนตัวบางอย่างของฉัน	.56**
26.	ชีวิตสมรสของฉันในอนาคตดูสดใสและสมหวัง	.41**
27.	ฉันสนใจคู่สมรสของฉันอย่างแท้จริง	.52**
28.	ฉันกับคู่สมรสไปกันได้ด้วยดี	.62**
29.	ฉันกลัวจะสูญเสียคู่สมรสของฉันไปด้วยการหย่าร้าง	.10
30.	คู่สมรสของฉันไม่ให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่ฉันในเรื่องเวลาว่างส่วนตัว	.44**
31.	ดูเหมือนว่าคู่สมรสของฉันปฏิบัติต่อฉันอย่างไรไม่มีเหตุผล	.62**
32.	ชีวิตสมรสของฉันช่วยให้ฉันได้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้	.71**
33.	คู่สมรสของฉันเต็มใจที่จะร่วมมือกันปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างเรา	.59**
34.	ชีวิตสมรสของฉันกระทบกระเทือนเพราะความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันเกี่ยวกับการทำกิจกรรมยามว่าง	.64**
35.	ฉันและคู่สมรสต่างยอมรับการแสดงออกซึ่งความรักด้วยกันทั้งคู่	.19
36.	การไม่มีความสุขในความสัมพันธ์ทางเพศเป็นสิ่งที่บั่นทอนชีวิตสมรสของฉัน	.45**
37.	ฉันและคู่สมรสมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าอะไรเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม	.66**
38.	ฉันและคู่สมรสมีปรัชญาชีวิตที่แตกต่างกัน	.56**
39.	ฉันและคู่สมรสชื่นชอบในกิจกรรมนอกบ้านมากมายหลายอย่างร่วมกัน	.75**
40.	บางครั้งฉันรู้สึกว่าจะไม่น่าแต่งงานกันคู่สมรสคนปัจจุบัน	.68**
41.	ชีวิตสมรสของฉันในปัจจุบันไม่มีความสุขเลย	.83**
42.	ฉันมีความยินดีที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของฉัน	.48**
43.	คู่สมรสของฉันขาดความเคารพในตัวฉัน	.69**
44.	ฉันมีความลำบากอย่างยิ่งในการปรับทุกข์กับคู่สมรส	.85**
45.	ส่วนใหญ่แล้วคู่สมรสของฉันเข้าใจความรู้สึกของฉัน	.40**
46.	คู่สมรสของฉันไม่รับฟังในสิ่งที่ฉันต้องการจะพูด	.62**
47.	ฉันมีความสุขกับการสนทนาที่รื่นรมย์กับคู่สมรสบ่อย ๆ	.70**
48.	ฉันมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสของฉันอย่างแน่นอน	.76**

** p < .01

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับมาตรที่ไม่ได้รวมข้อนั้น ๆ ไว้พบว่าข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.376 ($df=38$) ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ($p<.01$) มีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 2 6 23 29 35 และข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ติดลบ 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1 ซึ่งทั้ง 6 ข้อจะถูกตัดทิ้งจากการวิเคราะห์ ดังนั้นจึงเหลือข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 42 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวก 21 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 21 ข้อ ดังนี้

ข้อกระทงที่มีความหมายทางบวก ได้แก่ข้อ 5 9 12 14 16 17 20 21 22 24 26 27 28 32 33 37 39 42 45 47 และ 48

ข้อกระทงที่มีความหมายทางลบ ได้แก่ข้อ 3 4 7 8 10 11 13 15 18 19 25 30 31 34 36 38 40 41 43 44 และ 46

4. การวิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส นำมาตรที่คัดข้อแล้วมาวิเคราะห์ความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Coefficient) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา () ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9581 ($N=40$)

5. การวิเคราะห์ความตรง (Validity) ของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส ผู้วิจัย ได้นำมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสจำนวน 42 ข้อ ไปหาความตรงร่วมสมัย (Concurrent Validity) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) กับมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสโดยสรุปจำนวน 1 ข้อ ผลพบดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสโดยสรุปจำนวน 1 ข้อ กับผลรวมของมาตรวัดจำนวน 42 ข้อ มีค่าดังนี้

ค่าความตรงจากกลุ่มทดสอบเครื่องมือ มีค่าเท่ากับ .82 ($N=40$)

ค่าความตรงจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจริง มีค่าเท่ากับ .86 ($N=600$)

ผู้วิจัยใช้มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสโดยสรุปจำนวน 1 ข้อ ของกรรณิกา เฉลิมกุล (2535) มาใช้ในการหาความตรงของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ลักษณะมาตร เป็นมาตรประเมินค่า 11 ช่วงมาตร จากน้อยที่สุดถึงมากที่สุด และให้คะแนน 1 ถึง 11 จากน้อยที่สุดถึงมากที่สุดตามลำดับ มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสโดยสรุป 1 ข้อเป็นดังนี้

-: ฉันมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสของฉันในปัจจุบัน

น้อยที่สุด 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : 8 : 9 : 10 : 11 มากที่สุด

ปานกลาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำมาตรวัดบทบาททางเพศและมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสามีหรือภรรยาทำ
2. เมื่อให้สามีหรือภรรยาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทำมาตรวัดทั้ง 2 แล้ว ผู้วิจัยจะถามที่อยู่หรือที่ทำงาน ของสามีหรือภรรยาอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อจะได้ให้ทำมาตรวัดทั้ง 2 เช่นกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่ามัธยฐาน (Median) ของคะแนนบทบาททางเพศ เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่
 - 1.1 ผู้ที่มีคะแนนความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงกว่าค่ามัธยฐานทั้งคู่ (Androgyny)
 - 1.2 ผู้ที่มีคะแนนความเป็นชายสูงกว่าค่ามัธยฐานและมีคะแนนความเป็นหญิงต่ำกว่าค่ามัธยฐาน (Masculine)
 - 1.3 ผู้ที่มีคะแนนความเป็นชายต่ำกว่าค่ามัธยฐานและมีคะแนนความเป็นหญิงสูงกว่าค่ามัธยฐาน (Feminine)
 - 1.4 ผู้ที่มีคะแนนความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำกว่าค่ามัธยฐานทั้งคู่ (Undifferentiated)
2. แจกแจงลักษณะของกลุ่มสมรส เพื่อคัดเลือกเฉพาะคู่สมรสที่มีบทบาททางเพศ 5 แบบที่ต้องการมาเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

แบบที่ 1	A-A
แบบที่ 2	A-U
แบบที่ 3	M-F
แบบที่ 4	U-U
แบบที่ 5	U-F
3. นำคะแนนดิบในมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสแต่ละคู่มาแปลผลเป็น “พึงพอใจ” หรือ “ไม่พึงพอใจ”
4. นำจำนวนคู่สมรสที่มีการจับคู่คู่สมรสตามบทบาททางเพศทั้ง 5 แบบ มาหาจำนวนคู่ของคู่สมรสที่พึงพอใจในชีวิตสมรส
5. เปรียบเทียบจำนวนคู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสโดยหาความแตกต่างของสัดส่วนด้วยไคสแควร์ (Chi-Square test of Homogeneity of Proportion)
6. เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบภายหลังด้วยวิธี การจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison)